Pohjois-Suomen
ympäristölupavirasto

LUPAPÄÄTÖS
Nro 100/04/1
Dnro PSY-2004-Y-45
Annettu julkipanon jälkeen
12.11.2004

ASIA Koneellinen kullankaivu Sotajoen varressa, Inari

LUVAN HAKIJAT Erkki ja Maija-Liisa Honkanen
Haajaistentie 287
74210 VALKEISKYLÄ

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO ... 3
TOIMINTA JA SEN SIJAINTI ... 3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE ... 3
Ympäristöluvan hakemisen peruste ... 3
Vesitaloushakemuksen peruste ... 3
LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA ... 3
TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT ... 4
TOIMINTA ... 4
Kuvaus toiminnasta ... 4
Polttoaineet ja jätehuolto ... 5
Toiminnan lopettaminen ... 5
YMPÄRISTÖKUORMITUS ... 5
TOIMINTA-ALUE JA SEN YMPÄRISTÖ ... 5
Alueen luonto ja suojelukohteet ... 6
TOIMINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN ... 6
TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU ... 7
LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY ... 7
Lupahakemuksen täydentäminen ... 7
Lupahakemuksesta tiedottaminen ... 7
Muistutukset ... 7
Hakijan vastine ... 8
Y M P Ä R I S T Ö L U P A V I R A S T O N R A T K A I S U ... 8
YMPÄRISTÖLUPARATKAISU ... 8
VESITALOUSLUPARATKAISU ... 8
LUPAMÄÄRÄYKSET ... 9
Yleiset toimintaa koskevat määräykset ... 9
Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi ... 9
Vesitalousluvan määräykset ... 9
Häiriö- ja muut poikkeukselliset tilanteet ... 9
Toimet kaivukauden päätteeksi ja toiminnan lopettaminen ... 10
Tarkkailu- ja raportointi ... 10
OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE ... 10
Ympäristölupaa koskeva hanke ... 10
Vesitaloushanke ... 11
RATKAISUN PERUSTELUT ... 11
Ympäristölupa ... 11
Vesitalouslupa ... 11
Lupamääräysten perustelut ... 12
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN ... 13
LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN ... 13
Päätöksen voimassaolo ... 13
Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen ... 13
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO ... 14
Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus ... 14
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET ... 14
KÄSITTELYMAKSU ... 14
Ratkaisu ... 14
Perusteet ... 14
Oikeusohje ... 14
MUUTOKSENHAKU ... 15

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Erkki ja Maija-Liisa Honkanen ovat 8.4.2004 ympäristölupavirastoon toimitetulla hakemuksella pyytäneet lupaa koneelliseen kullankaivuun ja imuruoppaukseen sekä veden ottamiseen Sotajoesta hakemussuunnitelmassa esitetyllä tavalla.

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Koneellista kullankaivua ja pohjan imuruoppausta on tarkoitus harjoittaa Ruotsalaisen pankki I -nimisellä valtauksella. Seitsemän hehtaarin valtausalue sijaitsee Ivalojokeen laskevan Sotajoen varrella, noin kolme kilometriä Kutturantien sillasta alavirtaan Metsähallituksen Ylä-Lapin luonnonhoitoalueella. Valtausalue on noin 600 m pitkä ja noin 120 m leveä alue, jonka lävitse kulkee Sotajoen uoma.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristöluvan hakemisen peruste

Pohjois-Suomen vesioikeuden 1.7.1994 myöntämän, koneellista kullankaivua koskevan luvan lupaehdossa 8 määrätään, että lupa on voimassa vuoden 2004 loppuun asti ja mikäli toimintaa aiotaan jatkaa mainitun ajankohdan jälkeen tulee vesioikeudelle toimittaa riittävän ajoissa uuden luvan saamista koskeva hakemus.

Ympäristönsuojelulainsäädännön voimaanpanosta annetun lain 5 § 2 momentin mukaan koko toimintaan on haettava ympäristölupaa, jos aiemmin myönnetyssä luvassa on määrätty luvan tarkistamisesta määräajassa.

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7a) kohdan mukaisesti koneellisella kullankaivulla on oltava ympäristölupa.

Vesitaloushakemuksen peruste

Vesilain 1 luvun 15 §:n mukaisesti vesistössä tai maalla ei saa ilman lupaa ryhtyä toimenpiteisiin, jonka seurauksena voi aiheutua haitallinen vesiympäristön muutos.

Vesilain 9 luvun 2 §:n mukaisesti veden johtaminen vesistöstä nesteenä käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin talousvedeksi, muun kuin vesialueen omistajan toimesta edellyttää lupaa.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 5a) kohdan mukaisesti ympäristölupavirasto ratkaisee koneellisen kullankaivun ympäristölupa-asian.

Vesilain 2 luvun 2 §:n mukaisesti ympäristölupavirasto voi myöntää luvan toimenpiteeseen, josta voi aiheutua vesilain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitettu muutos. Vesilain 9 luvun 2 §:n mukaisesti ympäristölupavirasto ratkaisee lupa-asian, joka koskee veden johtamista nesteenä käytettäväksi.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT

Pohjois-Suomen vesioikeus on 1.7.1994 antamallaan päätöksellä nro 60/94/1 myöntänyt Reino Vehviläiselle luvan siirtää Matinkiviniemi ja Ruotsalaisen pankki –nimisillä valtausalueilla Sotajoen uoman ja luvan koneellisen kullankaivutoiminnan edellyttämään vedenottoon Sotajoesta. Lupa on voimassa vuoden 2004 loppuun asti.

Kauppa- ja teollisuusministeriö on myöntänyt toimintaa koskevan valtauskirjan:

Valtauskirja, Ruotsalaisen pankki I, kauppa- ja teollisuusministeriö, 6882/3, 21.9.1999, valtaajan nimi Meeri Vehviläinen, voimassa 21.9.2004 saakka. Valtausoikeus on kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä 22.8.2000 siirretty Erkki ja Maija-Liisa Honkaselle. Kauppa- ja teollisuusministeriö on 23.9.2004 tekemällään päätöksellä myöntänyt valtauksen voimassaololle pidennystä 21.9.2009 saakka.

TOIMINTA

Kuvaus toiminnasta

Toiminnassa etsitään vedellä huuhtomalla maa-aineksen joukossa olevaa irtokultaa. Konekaivun lisäksi alueella on tarkoitus käyttää koneellista imuruoppausta.

Kaivun vaiheet ovat alueen ennakkotutkimus käsikaivulla, pintamaan poisto, maa-aineksen irrottaminen, pesuseulonta ja rännitys. Kaivettava kiviaines irrotetaan ja siirretään 24 tonnin kaivinkoneella täryseulaan, jossa se huuhdotaan vedellä. Seulottu ja pesty kiviaines johdetaan huuhteluränniin, jonka rihloihin jäävästä aineksesta kulta erotellaan käsihuuhdonnalla. Käsiteltävä maamäärä on 4 000 m^3 vuodessa. Vuosittainen kaivuaika on touko–lokakuu ja kaivupäivien lukumäärä 30–50. Kaivua suoritetaan keskimäärin viitenä päivänä viikossa, 4–8 tuntia päivässä.

Huuhdonnassa käytetään vettä enimmillään 2 m^3/min. Vesi otetaan uppopumpulla joko Sotajoesta tai imeytys- ja selkeytysaltaista. Huuhdonnassa käytetty vesi johdetaan kanavissa kahden 150 m^2:n esiselkeytysaltaan kautta 450 m^2:n imeytysaltaaseen. Altaiden tilavuus on 200–1 200 m^3.

Imuruoppauksessa imetään käsikäyttöisellä laitteella joen pohjasta hiekkaa. Hiekan seassa oleva kulta jää laitteessa olevaan rihlastoon, josta se erotetaan käsivaskauksella. Rihlojen läpi kulkenut hiekka ja imuvesi palautuu ruoppauksen jälkeen takaisin jokeen. Pumpun voimanlähteenä on 5 hv:n polttomoottoripumppu. Ruoppaus tapahtuu noin puolen tunnin jaksoissa, jonka jälkeen rihlat tyhjennetään ja niihin jäänyt maa-aines vaskataan. Päivittäinen tehollinen imurointiaika on noin kolme tuntia. Ruopattavan alueen alaksi arvioidaan 5–10 % koko pohjan pinta-alasta.

Polttoaineet ja jätehuolto

Kaivinkone ja imuruoppauksessa käytettävä vesipumppu ovat polttomoottorikäyttöisiä. Täryseula ja huuhdontaveden pumppu toimivat sähköllä, joka tuotetaan aggregaatilla. Kaivinkoneen ja aggregaatin polttoaine tuodaan valtaukselle autolla 200 litran tynnyreissä, enimmillään 400 litraa kerralla. Alueelle on metsähallituksen myöntämä kulkuoikeus Pahaojan tieltä. Tankkaus tapahtuu suoraan auton lavalta, joten varsinaista varastointia ei ole. Imuruoppauksen pumpun tarvitsema polttoaine tuodaan paikalle 5–20 litran astioissa, kuitenkin enimmillään 20 litraa kerralla.

Kaivinkoneessa käytetään biohajoavaa öljyä.

Toiminnassa muodostuvat jätteet ovat jäteöljy ja sekajäte. Jätteet toimitetaan vuosittain kunnan osoittamaan keräyspisteeseen.

Toiminnan lopettaminen

Kaivetut alueet täytetään työn edetessä kaivumailla. Kaivutöiden päätyttyä rakennelmat ja laitteet puretaan ja kuljetetaan pois alueelta.

YMPÄRISTÖKUORMITUS

Toiminnan päästöt ilmaan aiheutuvat kaivinkoneesta, aggregaatista ja imuruoppauksessa käytettävästä polttomoottoripumpusta. Kaivinkoneen polttoaineen kulutus on enimmillään 50 litraa vuorokaudessa kevyttä polttoöljyä.

Kaivinkoneen aiheuttamaksi melutasoksi 15 metrin etäisyydellä laitteesta on arvioitu noin 45 Db.

Toiminnasta ei aiheudu päästöjä vesiin. Imuruoppauksen arvioidaan samentavan jokiuomaan noin 1,5 metrin leveydeltä ja 15–20 metrin matkalta, mikäli pohjan maa-aines sisältää humusta.

TOIMINTA-ALUE JA SEN YMPÄRISTÖ

Valtaus sijaitsee Ivalonjoen vesistöön kuuluvan Sotajoen (71.46) valuma-alueella ja tarkemmin Sotajoen keskiosan alueella. Sotajoen valuma-alueen laajuus on 350 km^2, josta valtausalueiden ja niiden yläpuolisen valuma-alueiden osuus on noin 200 km^2.

Valtausalueella Sotajoen uoma kulkee maastollisesti korkeampien kohtien välisessä kanjonissa. Pääuomaan laskee useita pieniä puroja uomaa reunustavalta korkeammalta maalta. Alueen maaperä on hiekkaista moreenia. Valtausalueella on harjoitettu koneellista kaivua 1980-luvulta alkaen.

Alueelta ei ole käytettävissä virtaama- tai valumatietoja. Ympäristöhallinnon tietojärjestelmien mukaan lähin seurannassa oleva pieni valuma-alue on Laanioja Inarin Laanilan alueella. Laaniojan vuosien 1977–2000 keskivalumat ovat olleet toukokuussa 44,8 l/s km^2, kesäkuussa 38 l/s km^2, heinäkuussa 17 l/s km^2, elokuussa 14,5 l/s km^2 ja syyskuussa 14,6 l/s km^2. Valuman aiheuttama laskennallinen keskimääräinen virtaama alimman valtauksen alarajalla on esitetty seuraavassa taulukossa:

Kuukausi	Keskivirtaama MQ, m^3/s
Toukokuu	9,0
Kesäkuu	7,6
Heinäkuu	3,4
Elokuu	2,9
Syyskuu	2,9

Valtauksen läheisyydessä ei ole vakituista asutusta. Etäisyys valtaukselta Sotajoen etelässä ylittävään Kutturantien siltaan on noin kolme kilometriä ja tien varrella olevaan aluetta palvelevaan kioskiin noin 3,6 km. Valtauksen läheisyydessä on useita muita voimassa olevia ja vanhoja valtausalueita sekä niihin liittyviä leirirakennelmia.

Alueella on vanhoja kullankaivuun liittyviä rakennuksia, jota on muutettu metsähallituksen vuokrakämpiksi ja autiotuviksi. Lähimmät vuokrakämpät olevat noin kilometrin päässä Matinkiviniemestä länteen ja pohjoiseen.

Valtausalue kuuluu Hammastunturin paliskunnan poronhoitoalueeseen.

Alueen luonto ja suojelukohteet

Sotajoen jokilaaksoa ympäröivästä alueesta pääosa on Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa Hammastunturin erämaata (FI1300203). Erämaa-alueen rajaus kulkee lähimmillään noin kahden kilometrin etäisyydellä valtauksista. Hammastunturin erämaa-alueen tyypillisimpiä luontotyyppejä ovat mäntyvaltaiset vanhat metsät, aapasuot, kuusivaltaiset vanhat metsät, tunturikoivikot ja tunturikankaat. Alueelta tavataan mm. kaikkia Suomen suurpetoja.

Sotajoelta ei ole käytettävissä kalatalousselvityksiä. Metsähallitus myy alueelle vuosittain noin 700 kalastuslupaa. Kalasto koostuu pienehköistä harjuksista, tammukoista ja joen suupuolella taimenista.

Sotajokivarressa on harjoitettu kullankaivua yli 100 vuoden ajan, jonka seurauksena alueella on runsaasti Lapin kullankaivun historiaan liittyviä rakenteita. Ne ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä ja siten kyseisen lain suojaamia. Hakemuksen tarkoittamalla valtausalueella ei kyseisiä rakenteita kuitenkaan ole.

TOIMINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

Vehviläisen valtauksen, johon hakemuksen tarkoittama valtaus on aiemmin kuulunut, vesistövaikutuksia on tarkkailtu vuodesta 1985 alkaen. Vesinäytteitä on otettu kahdeksana vuotena. Tarkkailutulosten mukaan veden sameus on ollut samaa suuruusluokkaa kaivualueen ylä- ja alapuolella ja kiintoainepitoisuudet varsin pieniä. Toiminnasta voi aiheutua lieviä, paikallisia vaikutuksia veden laatuun, jotka on havaittavissa lähinnä välittömästi kaivualueen alapuolella. Yli 500 m:n etäisyydellä kaivualueesta ei vaikutuksia ole enää yleensä havaittavissa.

Sotajoesta otettavan veden määrä on noin 1 % joen keskivirtaamasta. Otettu vesi suotautuu maaperän kautta takaisin jokeen. Veden oton ei arvioida vaikuttavan Sotajoen vedenkorkeuksiin tai virtaamiin.

Toiminnasta aiheutuvan melun ja pakokaasupäästöjen vaikutukset rajoittuvat valtauksen välittömään läheisyyteen, jossa ei ole kullankaivun ohella muuta vakiintunutta maankäyttöä.

Kaivutoiminta muuttaa valtausalueen luonnonolosuhteita ja maisemaa. Kaivualueen tasaamisella ja maisemoinnilla nopeutetaan alueen palaamista mahdollisimman lähelle luonnontilaa. Porojen joutuminen kaivantoon estetään luiskaamalla kaivannot riittävän loiviksi ja tarvittaessa aitaamalla.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Käyttötarkkailua hoidetaan pitämällä päiväkirjaa valtauksen tapahtumista. Päiväkirjaan merkitään tiedot kaivualueista ja –ajoista, kiertovesialtaiden, koneiden, laitteiden ja polttoainesäiliöiden kunnosta sekä muista ympäristövaikutusten kannalta tarpeellisista tapahtumista.

Vaikutustarkkailua tehdään kerran vuodessa ottamalla vesinäyte kulloisenkin kaivualueen yläpuolelta ja kahdesta pisteestä kaivualueen alapuolelta, noin 50 ja 200 metrin etäisyydeltä. Näytteistä määritetään sameus, kiintoaine, väri, COD_{Mn} ja kokonaisfosfori.

Yhteenveto toiminnasta ja päästöistä sekä vaikutuksista toimitetaan Lapin ympäristökeskukseen vuosittain joulukuun loppuun mennessä.

Jos toiminnasta aiheutuu poikkeuksellisia päästöjä vesistöön tai maaperään ilmoittaa toiminnanharjoittaja niistä viipymättä ympäristökeskukselle.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydentäminen

Ympäristölupaviraston pyynnöstä hakija on 17.6.2004 täydentänyt hakemustaan mm. tiedoilla toiminnan tarkkailusta ja asemapiirroksilla ja 5.10.2004 kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupahakemuksesta on tiedotettu kuuluttamalla siitä Inarin kunnan ja ympäristölupaviraston ilmoitustaululla 20.8.–20.9.2004 sekä erityistiedoksiantona asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu paikallislehti Inarilaisessa 18.8.2004.

Muistutukset

1. Lapin ympäristökeskus

Ympäristökeskus on ilmoittanut, ettei se vastusta hakemusta. Ympäristökeskus on tehnyt esityksen lupaehdoiksi, jotka koskevat muun muassa kaivuaikaa, huuhdonnassa käytettävän veden kierrätystä, biohajoavien hydrauliikkaöljyjen käyttöä, kaivumaiden käsittelyä, polttoaineiden varastointia sekä käsittelyä, vedenottoa, vesistön tarkkailua sekä jätehuoltoa

koskevia määräyksiä. Ympäristökeskus on esittänyt, että myönnettävä lupa olisi voimassa vuoden 2010 loppuun.

2. Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus

Työvoima- ja elinkeinokeskuksella ei ole ollut huomauttamista hankkeen johdosta. Alueen kalasto on pääosin pientä paikallista taimenta ja jossain määrin harjusta. Kalastus keskittyy alueella Ivalojoen pääuomaan ja Sotajoen suuosiin.

Hakijan vastine

Hakija on 14.10.2004 antamassaan vastineessa todennut, että lupa tulee myöntää, toisin kuin Lapin ympäristökeskus on esittänyt, kymmeneksi vuodeksi tai siihen saakka voimassa olevaksi, kun hakijalla on kaivoslain mukainen oikeus alueeseen. Tämä mahdollistaa työn jatkuvuuden suunnittelun ja mahdollisien investointien tekemisen.

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU

YMPÄRISTÖLUPARATKAISU

Ympäristölupavirasto myöntää Erkki ja Maija-Liisa Honkaselle ympäristöluvan kullan koneelliseen kaivuun Ruotsalaisen pankki I –nimisellä valtauksella Inarin kunnassa.

Toiminnassa on noudatettava tässä päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

Ennalta arvioiden lupamääräysten mukainen toiminta ei aiheuta korvattavaa vahinkoa. Ennakoimattomien vahinkojen varalta annetaan ohjaus.

VESITALOUSLUPARATKAISU

Ympäristölupavirasto myöntää Erkki ja Maija-Liisa Honkaselle luvan koneelliseen kullankaivuun Sotajoen rantavyöhykkeellä, Sotajoen pohjan imuruoppaukseen ja pintaveden johtamiseen Sotajoesta käytettäväksi kullan huuhdonnassa Ruotsalaisen pankki I –nimisellä valtauksella Inarin kunnassa.

Toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa. Ennakoimattomien vahinkojen varalta annetaan ohjaus.

Toiminnassa on noudatettava tässä päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

Yleiset toimintaa koskevat määräykset

1. Kullan koneellista kaivua ja huuhdontaa saa suorittaa valtauksella Ruotsalaisen pankki I vuosittain 15.5.–15.10. Kaivun aloittamisesta ja lopettamisesta on vuosittain ilmoitettava Lapin ympäristökeskukselle.

2. Valtausalueelle tehtävät kaivannot on luiskattava kaltevuuteen 1:2 tai sitä loivemmaksi tai aidattava.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

3. Toiminnassa käytettävä huuhdontavesi on johdettava selkeytysaltaiden ja –kanavien kautta imeytysaltaaseen. Huuhdontavesi on kierrätettävä imeytysaltaasta takaisin prosessiin. Altaiden kokonaistilavuuden on oltava vähintään 500 m^3. Huuhdonta-alueella muodostuvat valuma- ja sadevedet on johdettava vesijärjestelmään.

4. Kaivinkoneiden hydrauliikkajärjestelmissä on käytettävä biohajoavaa öljyä.

5. Polttoaineet, muodostuvat jätteet ja muut mahdolliset ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat aineet on varastoitava tiiviissä astioissa ja sateelta suojattuna. Polttoöljyä sisältävät irtosäiliöt on varastoitava ajoneuvon lavalla tai muulla tiiviillä alustalla siten, että polttoaine voidaan vuodon sattuessa kerätä talteen tai imeyttää imeytysaineella.

6. Muodostuvat jätteet on toimitettava Inarin kunnan jätehuoltomääräysten mukaisiin jätteiden vastaanottopisteisiin.

Vesitalousluvan määräykset

7. Sotajoesta saa johtaa huuhdontatyöhön tarvittavaa vettä enintään 2 m^3/min. Vedenottolaitteet on asennettava siten, että niiden käyttäminen ei vaikeuta tai estä vesistön muuta käyttöä tai rannalla liikkumista.

8. Joen yli kulkevat putki- ja muut rakennelmat on sijoitettava sellaiselle korkeudelle, että ne eivät estä joen virkistyskäyttöä. Rakennelmista on asennettava niistä varoittava merkki vähintään 100 m ylävirtaan. Kyseiset rakenteet on poistettava aina kaivukauden päätteeksi.

9. Valtausalueella saa tehdä hakemuksessa kuvattua imuruoppausta kullan erottamiseksi jokipohjan kiviaineksesta. Imuruoppausta ei saa tehdä suvantoalueilla, joissa joen pohjalle on kerrostunut hienojakoista sedimenttiä.

Häiriö- ja muut poikkeukselliset tilanteet

10. Poikkeuksellisia päästöjä aiheuttavista häiriötilanteista sekä muista vahingoista ja onnettomuuksista, joissa haitallisia aineita pääsee ympäristöön, on viipymättä ilmoitettava Lapin ympäristökeskukselle sekä Inarin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarpeen mukaan Inarin kunnan pelastusviranomaiselle. Luvan saajan on viipymättä ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin vahinkojen torjumiseksi, tilanteen palauttami-

seksi ennalleen sekä vastaisten vahinkojen estämiseksi. Öljypäästöjen varalta luvan saajalla on oltava alueella 200 litraa imeytysturvetta.

Toimet kaivukauden päätteeksi ja toiminnan lopettaminen

11. Kaivualueilta poistettavat pintamaat on varastoitava erillään muista massoista sulkemistöissä käyttöä varten. Sotajoen tulvarajan alapuolella olevat selkeytys- ja imeytysaltaat, joihin on kaivukauden aikana kertynyt hienojakoista maa-ainesta on kaivukauden päätteeksi peitettävä karkealla maa-aineksella.

12. Käytöstä kokonaan poistettavat kaivualueet ja kiertovesialtaat on kaivukauden päätteeksi tasattava ympäristöön sopeutuviksi. Tasatuille alueille on levitettävä pintamaakerros, joka mahdollistaa alueen nopean kasvettumisen. Koko aluetta koskeva yksityiskohtainen maisemointisuunnitelma, joka sisältää muun ohella suunnitelman alueen kasvettamisesta ja metsittämisestä, on toimitettava hyväksyttäväksi Lapin ympäristökeskukselle yhtä vuotta ennen toiminnan lopettamista.

Tarkkailu- ja raportointi

13. Luvan saajan on toteutettava toiminnan käyttö- ja vaikutustarkkailu hakemuksen liitteenä olevan "Sotajoen varrella sijaitsevien valtausten käyttö- ja vaikutustarkkailuohjelma" mukaisesti muutettuna siten, että vaikutustarkkailu suoritetaan kaksi kertaa vuodessa kahden vuoden välein ja käyttötarkkailuun lisätään samentumisen havainnointi toimintapäivinä. Ympäristökeskus voi tarvittaessa tarkentaa tarkkailuohjelmaa.

14. Toiminnan vaikutuksia Sotajoen kalastoon ja kalastukseen on tarkkailtava Lapin työvoima- ja elinkeinokeskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailuohjelma on toimitettava työvoima- ja elinkeinokeskuksen hyväksyttäväksi viimeistään kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaisiksi tulosta.

15. Luvan saajan on osallistuttava vesistön yhteistarkkailuun ja kalataloudelliseen yhteistarkkailuun, mikäli sellaiset toteutetaan luvan voimassaoloaikana.

16. Luvan saajan on toimitettava Lapin ympäristökeskukselle vuosittain joulukuun loppuun mennessä vuosiyhteenveto toiminnasta, aiheutuneista päästöistä, muodostuneista jätteistä sekä toteutetusta ympäristövaikutusten tarkkailusta. Vuosiyhteenvedossa on esitettävä myös ympäristönsuojelun kannalta merkittävät häiriötilanteet ja onnettomuudet (syy, kestoaika ja päästö) sekä niistä aiheutuneet seuraamukset ja toimenpiteet, joihin tapahtuman vuoksi on ryhdytty.

OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE

Ympäristölupaa koskeva hanke

Vahingonkärsijä voi vaatia luvan saajalta korvausta ennakoimattomasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvasta vahingosta. Hakemus tulee tehdä ympäristölupavirastolle. Ennakoimattoman vahingon korvaamista koske-

van hakemuksen yhteydessä voidaan esittää myös luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista koskeva vaatimus.

Vesitaloushanke

Vahingon kärsijä voi vaatia luvanhaltijalta korvausta ennakoimattomasta vahingosta tai toimenpiteitä niiden poistamiseksi. Viranomainen voi edellyttämättömien, yleiseen etuun kohdistuvien vahingollisten vaikutusten vuoksi hakea luvan haltijan velvoittamista vahinkojen vähentämistoimenpiteisiin samassa ajassa. Hakemus tulee tehdä ympäristölupavirastolle.

RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristölupa

Luvan saajalla on kaivosrekisteriin merkityn valtauskirjan nojalla oikeus valtausalueella olevan huuhdontakullan hyväksikäyttämiseen.

Hakemuksen mukainen ja lupamääräyksiä noudattava toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä sen mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Päästöjä ehkäisevien ja rajoittavien lupamääräysten asettamisessa on otettu huomioon toiminnan luonne ja paikalliset ympäristöolosuhteet. Määräykset huomioiden toiminta ei aiheuta luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maan tai pohjaveden pilaantumista tai kohtuutonta rasitusta naapuritiloilla.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu sellaista pintavesien pilaantumista johtuvaa vahinkoa, josta on määrättävä ympäristönsuojelulain 11 luvussa tarkoitettuja korvauksia. Lupamääräyksien mukaisesti toimittaessa alueella tapahtuva huuhdonta ei aiheuta päästöjä, jotka merkittävästi heikentäisivät Sotajoen vesistön virkistyskäyttömahdollisuuksia tai veden laatua.

Vesitalouslupa

Valtauskirjojen perusteella hakijalla on kaivoslain mukainen oikeus maasta huuhtomalla erotetun kullan hyväksi käyttämiseen valtausalueilla.

Veden johtaminen, imuruoppaus ja kaivu eivät ennalta arvioiden aiheuta vesilain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuja luvan myöntämisen ehdottomana esteenä olevia vaikutuksia.

Kullan huuhdonta edellyttää veden käyttöä, jonka ottaminen on tarkoituksenmukaista järjestää valtausalueen halki virtaavasta Sotajoesta. Vedenotto ei vaikuta oleellisesti Sotajoen virtaamiin tai vedenkorkeuksiin. Imuruoppaus voi aiheuttaa paikallista samentumaa ja vaikuttaa kalaston elinolosuhteisiin alueella. Rantavyöhykkeellä tapahtuva kaivu saattaa heikentää taimenen ja harjuksen elinolosuhteita alueelle ja vaikeuttaa jossain määrin virkistyskalastusta. Kaivu aiheuttaa vesiympäristön muutoksen, joka vähentää luonnon kauneutta.

Lupa voidaan vesilain 2 luvun 6 §:n 1 momentin perusteella myöntää, jos hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua. Toimenpiteiden

laajuus huomioon ottaen ympäristölupavirasto katsoo, että niistä aiheutuva yleisen edun loukkaus on mainitussa lainkohdassa tarkoitettua suurempi. Luvan edellytykset on näin ollen arvioitava vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentin vertailun perusteella.

Hakijalla on tarvittavat käyttöoikeudet alueisiin kaivoslain suomin oikeuksin. Pintaveden johtamisesta, imuruoppauksesta tai kaivusta Sotajoen rantavyöhykkeellä ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain 11 luvun tarkoittamaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, josta olisi määrättävä korvauksia. Aiheutuva haitta on saatavaan etuun verrattuna suhteellisen vähäinen. Myös yleiseltä kannalta katsottuna aiheutuvaa haittaa on pidettävä kaivoskivennäisestä saatavaan etuun verrattuna suhteellisen vähäisenä.

Lupa ei oikeuta Sotajoen uoman sijaintia, syvyyttä tai vedenjuoksua muuttaviin toimenpiteisiin.

Lupamääräysten perustelut

Huuhdonta-aika on rajattu aikaan, jolloin toiminta on toteutettavissa ympäristölle vähiten haittaa aiheuttaen. Ilmoitusvelvollisuudella töiden aloittamisesta, lopettamisesta ja poikkeuksellisista tilanteista sekä vuosiraportoinnilla mahdollistetaan toiminnan valvonta.

Jyrkkäreunaiset kaivannot voivat aiheuttaa haittaa porotalouden harjoittamiselle, minkä estämiseksi on annettu määräys luiskien loiventamisesta. Määräys on tarpeen, koska alueella oletettavasti tulee liikkumaan poroja ja on siten mahdollista, että haittoja syntyy ellei niitä pyritä estämään.

Huuhdontavesien kierrättäminen on katsottu olevan parasta taloudellisesti käytettävissä olevaa tekniikkaa koneellisen kullankaivun kiintoainepäästöjen rajoittamisessa. Kiertovesijärjestelmä on helposti toteutettavissa alueelle. Näin ollen perusteita luvan myöntämiseksi pelkkään imeytykseen perustuvaan vesijärjestelmään ei ole. 500 m^3:n allastilavuus on katsottu käytettävän veden määrä huomioon ottaen riittäväksi.

Biohajoavan öljyn käyttäminen hydrauliikkaöljynä vähentää letkurikoista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Varastointimääräyksellä vähennetään maaperän ja ympäristön pilaantumisen riskejä. Määräyksessä on otettu huomioon palavien nesteiden haitallisuus ympäristölle, toiminnan sijainti ja alueen luonnon ominaispiirteet.

Suunniteltu vedenotto on noin 1 % kesäaikaisesta virtaamasta eikä sen arvioida aiheuttavan sellaisia vaikutuksia, että sitä olisi tarpeen rajoittaa.

Mm. joen ylittävät siltarakennelmat voivat vaikeuttaa alueen virkistyskäyttöä ja aiheuttaa vaaraa mm. melojille. Tämän estämiseksi on annettu velvoite sijoittaa rakennelmat riittävän korkealle ja asentaa niitä koskeva varoitusmerkki ylävirran puolelle.

Samentumishaittojen estämiseksi imuruoppaus on kielletty sedimenttipitoisilla jokiosuuksilla.

Alueella on määrätty pidettäväksi imeytysturvetta riittävä määrä mahdollisen konerikon tai polttoainesäiliön vuodon seurauksena maaperään päässeen öljyn imeyttämiseksi.

Kaivukausittaisella maisemoinnilla vähennetään hienoaineksen huuhtoutumista ja nopeutetaan alueen paluuta takaisin luonnontilaan. Maisemointisuunnitelman erillinen hyväksyttäminen varmistaa maisemoinnin toteutumisen. Pintamaiden hyödyntäminen maisemoinnissa nopeuttaa oleellisesti alueen kasvettumista.

Toiminnan käyttöseurannalla vähennetään erilaisten poikkeustilanteiden ja niiden aiheuttaman ympäristön pilaantumisen riskiä. Vesistötarkkailulla seurataan toiminnan vaikutuksia.

Hakemuksen mukaan Sotajoki on verrattain aktiivisessa virkistyskalastuskäytössä. Imuruoppaus ja maan kaivu rantavyöhykkeellä aivan rantaviivan tuntumassa saattavat vaikeuttaa mm. taimenen ja harjuksen viihtymistä ja lisääntymistä sekä virkistyskalastusta. Näin ollen kalataloustarkkailu on katsottu aiheelliseksi hankkeen kalataloudellisten vaikutusten tarkemmaksi selvittämiseksi. Tarkkailu voidaan tehdä yhdessä alapuolisen valtausoikeuden haltijan kanssa.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

1. Lapin ympäristökeskus

Ympäristökeskuksen vaatimukset on otettu pääosin päätöksessä ilmenevästi huomioon.

Luvassa ei ole annettu määräystä suljetun kiertovesijärjestelmän käytöstä, koska hakemuksen mukaisella järjestelmällä on päästävissä vastaavaan ympäristönsuojelun tasoon. Luvan voimassaoloaika on määrätty siten, että toimintaa voidaan jatkaa ilman uutta ympäristö- ja vesitalouslupakäsittelyä, jos valtauksien voimassaoloja jatketaan.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Lupa on voimassa 30.9.2014 asti.

Toiminnan jatkaminen 21.9.2009 jälkeen edellyttää, että kauppa- ja teollisuusministeriö myöntää hakijalle kaivoslain 10 §:n 3 momentin mukaisen valtausajan pidennyksen.

Tarvittaessa ympäristölupavirasto voi ympäristönsuojelulain 58 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä muuttaa aikaisempaa lupaa tai ympäristönsuojelulain 59 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä peruuttaa luvan.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava ympäristönsuojelulain 56 §:n nojalla.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 41 §, 42 § 1 momentti, 43 § 1 ja 3 momentti, 45 § 1 momentti ja 46 § 1, 2 ja 3 momentti, 52 § 1 momentti ja 55 § 1 momentti

Vesilaki 2 luku 3 §, 6 § 2 momentti ja 9 luku 2 §

Jätelaki 4 § ja 6 §

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Lupa-asian käsittelymaksu on 1 960 euroa.

Perusteet

Ilmoitettu kaivumäärä (4000 m^3) ylittää maksutaulukossa olevan koneellisen kullankaivun korkeamman maksuluokan kaivumäärän 1 000 m^3 vuodessa.

Oikeusohje

Ympäristöministeriön asetus ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista (1238/2003)

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Riitta Riihimäki

Erkki Kantola

Juhani Itkonen

Sami Koivula

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet puheenjohtajana ympäristöneuvos Riitta Riihimäki sekä ympäristöneuvokset Erkki Kantola (tarkastava jäsen) ja Juhani Itkonen. Asian on esitellyt esittelijä Sami Koivula

Tiedustelut, asian esittelijä, puh. (08) 5348 500

MK/lk

Liitteet

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen ympäristölupavirastoon.

Valitusoikeus

Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valitusaika

Valitusaika päättyy **13.12.2004,** jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen ympäristölupavirastossa.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- ympäristölupaviraston päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@om.fi)
- miltä kohdin ympäristölupaviraston päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia ympäristölupaviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen ympäristölupavirastoon

Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Isokatu 14, 6. kerros
postiosoite:	PL 113, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde (08) 5348 500; telekopio (08) 5348 550
sähköposti:	kirjaamo.psy@ymparisto.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 80 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.